

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

 / А.М. Мамедов /
«05» вересня 2019 року

НАВЧАЛЬНА РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

"Дисципліни спеціальної підготовки".

" Цивільне право "

(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва спеціалізації
081	Будівельне та містобудівне право

Розробник

Халабуденко О.А., к. ю. н., доцент

(прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

протокол № 1 від " " 2019 року

Завідувача кафедри

(підпис)

(Перегуда Є.В.).
(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією спеціалізації
(НКМС): "Право"

Протокол №1 від " 5 " 09 2019 року

Голова НКМС

(підпис)

(Халабуденко О.А.)
(прізвище та ініціали)

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР

Кафедра політичних наук і права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету урбаністики та
просторового планування

_____ / А.М. Мамедов /
«____» _____ 2019 року

НАВЧАЛЬНА РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

"Дисципліни спеціальної підготовки".

" Цивільне право "

(назва навчальної дисципліни)

шифр	назва спеціальності
081	Право
	назва спеціалізації
081	Будівельне та містобудівне право

Розробник

Халабуденко О.А.. к. ю. н., доцент

_____ (прізвище та ініціали, науковий ступінь, звання)

_____ (підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політичних наук і права

протокол № 1 __ від " __ " _____ 2019 року

Завідувача кафедри _____

(підпис)

(*Перегуда Є.В.*).

(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією спеціалізації

(НКМС): "Право"

Протокол №1 __ від " __ " _____ 2019 року

Голова НКМС _____

(підпис)

(*Халабуденко О.А.*)

(прізвище та ініціали)

ВИТЯГ З НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ 2018-2020 рр.

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання: денна									Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження	
	Назва спеціальності (спеціалізації)	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних										
				Разом	Л	Лр	Пз	КП	КР	РГ				р
081	Право (Будівельне та містобудівне право)	4,0	120	60	30		30		1			3	3	
081	Право (Будівельне та містобудівне право)	6,0	180	120	60		60		1			Ісп	4	

шифр	Бакалавр ОПП	Форма навчання: заочна									Форма контролю	Семестр	Відмітка про погодження	
	Назва спеціальності (спеціалізації)	Кредитів на сем.	Обсяг годин					Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних										
				Разом	Л	Лр	Пз	КП	КР	РГ				р
081	Право (Будівельне та містобудівне право)	3,0	90	22	6		16		1			3	3	
081	Право (Будівельне та містобудівне право)	7,0	210	46	12		34		1			Ісп	4	

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: засвоєння студентами основних понять цивільного права, знання системи і змісту джерел цивільного права, принципів і норм регулювання цивільних відносин, а також формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування цивільно-правових норм.

Завдання: засвоєння студентами знань про поняття предмета і методу цивільного права, визначення принципів, функцій, сутності цивільного права, як права приватного, систему цивільного права; з'ясування структури відносин представництва; права власності в об'єктивному і суб'єктивному розумінні, зміст права власності; способи набуття і припинення права власності; моменту виникнення права власності на річ; авторське право і суміжні права, права промислової власності, інші види результатів творчої діяльності; зобов'язального права, поняття договору, його функцій та класифікацій; визначення змісту договорів про передання майна у власність, їх значення у цивільному обороті; з'ясування істотних умов кожного з договорів системи курсу; проведення розмежування між договорами про виконання робіт та надання послуг; вміння застосовувати нормативно-правову базу, що стосується договорів про передання майна в користування; визначення змісту не договірних зобов'язань, засвоєння основ спадково права. засвоєння студентами теоретичних знань у сфері правового регулювання цивільних відносин та набуття практичних навичок для вирішення конкретних юридичних ситуацій.

Компетенції студентів, що формуються в результаті засвоєння дисципліни

Код	Зміст	Результати навчання
Спеціальні (фахові) компетентності. Загально-професійні компетентності		
ЗК1.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	- 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ЗК2.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	- 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. - 4. Формулювати власні

ЗК3.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. - 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
ЗК7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	- 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.
ЗК11.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	- 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами. - 8. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК7.	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, галузей права	- 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
СК8.	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	- 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
СК11.	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти	- 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. - 21. Застосовувати набуті

СК13.	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.	знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки - 22. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
СК16.	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.	- 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Тема 1

Цивільне право – галузь приватного права, предмет цивільного права

Поділ права на приватне і публічне. Поняття цивільного права як приватного права. Предмет та метод цивільного права. Цивільні права, інші цивільно-правові прерогативи, обов'язки, цивільні правовідносини. Функції цивільного права. Принципи цивільного права. Система цивільного права. Основні цивільно-правові системи світу, романо-германська (континентальна), англо-американська правові сім'ї. Інші цивільно-правові системи світу. Наука цивільного права і цивільне право як навчальна дисципліна Поняття, предмет та методи цивільного права як науки. Цивільне право як навчальна дисципліна.

Тема 2

Джерела цивільного права

Поняття та види джерел цивільного права. Поняття та види актів цивільного законодавства. Конституція України як основа цивільного законодавства.

Цивільний кодекс України як основний акт цивільного законодавства. Закони України як акти цивільного законодавства України. Регулювання цивільних відносин актами Президента України. Постанови Кабінету Міністрів України як акти цивільного законодавства. Особливості актів інших органів державної влади України, органів влади Автономної Республіки Крим, що регулюють цивільні відносини.

Забезпечення верховенства норм Цивільного кодексу України. Цивільно-правовий договір як джерело цивільного права. Міжнародні договори як джерела цивільного права. Звичаї як джерела цивільного права. Дія цивільного законодавства у часі, просторі та за колом осіб. Аналогія закону та аналогія права. Тлумачення цивільно-правових норм.

Змістовний модуль 2.

ОСОБИ, ОБ'ЄКТИ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ І ПІДСТАВИ ЇХ ПРИБАННЯ

Тема 3

Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин

Поняття фізичної особи. Цивільна правоздатність фізичної особи. Виникнення і припинення цивільної правоздатності фізичної особи. Обсяг цивільної правоздатності фізичної особи.

Нікчемність правочинів та недійсність актів, що обмежують можливість фізичної особи мати не заборонені законом цивільні права та обов'язки.

Співвідношення цивільної правоздатності

та суб'єктивного цивільного права. Цивільна дієздатність фізичної особи та її обсяг. Обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Визнання фізичної особи недієздатною. Опіка та піклування.

Місце проживання фізичної особи та його цивільно-правове значення.

Підстави, порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою та оголошення її померлою. Акти цивільного стану. Фізична особа – підприємець. Принципи та умови здійснення підприємницької діяльності фізичною особою. Цивільно-правова відповідальність фізичної особи-підприємця.

Управління майном, що використовується для підприємницької діяльності органом опіки та піклування. Банкрутство фізичної особи-підприємця.

Тема 4

Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин

Поняття юридичної особи приватного права та її ознаки. Класифікація юридичних осіб.

Створення юридичної особи. Установчі документи юридичних осіб. Державна реєстрація юридичних осіб. Індивідуалізація юридичної особи. Місцезнаходження юридичної особи. Найменування юридичної особи. Комерційне (фірмове) найменування підприємницьких товариств. Використання юридичними особами торговельних марок та географічних зазначень товарів (продукції), послуг, робіт, які вони випускають, надають, виконують.

Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність юридичних осіб.

Органи юридичної особи та їх види.

Організаційно-правові форми юридичних осіб. Товариства та установи. Підприємницькі товариства. Господарське товариство та його види. Створення господарських товариств однією особою. Виробничий кооператив. Непідприємницькі товариства та їх види. Правовий статус установ. Філії та представництва юридичної особи.

Припинення юридичних осіб. Припинення юридичної особи у формі правонаступництва (злиття, приєднання, поділ та перетворення). Припинення юридичної особи у формі ліквідації. Добровільний порядок ліквідації юридичної особи. Припинення юридичної особи у формі ліквідації через процедуру банкрутства. Виділ юридичної особи.

Тема 5

Держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади як учасники цивільних відносин

Правові форми участі держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад у цивільних відносинах. Органи та представники, через яких діють у цивільних відносинах держава, Автономна Республіка Крим та територіальні громади. Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим та територіальних громад.

Тема 6

Об'єкти цивільних прав

Поняття та види об'єктів цивільних прав. Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Речі та їх класифікація. Складові частини речі та складна річ. Головна річ та її приналежність. Продукція, плоди та доходи. Майно. Підприємство (єдиний майновий комплекс). Гроші. Валютні цінності як об'єкти цивільних правовідносин. Цінні папери та їх ознаки. Групи та види цінних паперів. Оборотоzдатність цінних паперів. Цінні папери на пред'явника, іменні та ордерні цінні папери. Порядок передачі прав за цінними паперами. Документарні та бездокументарні цінні папери.

Дії та послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Нематеріальні блага: результати інтелектуальної, творчої діяльності людини, інформація. Особисті немайнові блага фізичної особи.

Тема 7

Підстави виникнення суб'єктивних прав і обов'язків. Правочини.

Підстави виникнення суб'єктивних прав. Поняття правочину та його ознаки. Види правочинів. Умови дійсності правочинів. Законність змісту правочину. Здатність осіб до вчинення правочину. Форма вчинення правочину, її види. Захист прав та інтересів малолітніх, неповнолітніх чи непрацездатних дітей при вчиненні правочину їх батьками (усиновлювачами). Презумпція правомірності правочину. Державна реєстрація правочину та її значення. Місце вчинення правочину. Тлумачення змісту правочину. Відмова від правочину. Поняття та види недійсних правочинів. Правові наслідки недійсності правочину. Момент, з якого правочин вважається недійсним. Правові наслідки недійсності окремих частин правочину. Реституція.

Тема 8

Представництво

Поняття та види представництва. Значення інституту представництва. Підстави виникнення представництва та його види. Представництво за законом. Представництво на підставі акту органу юридичної особи. Договірне представництво. Представництво за довіреністю. Комерційне представництво. Передоручення. Повноваження представника. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень. Поняття і види довіреності. Форма та строк довіреності. Довіреність юридичної особи. Припинення представництва за довіреністю. Скасування довіреності. Відмова представника від вчинення дій, які були визначені довіреністю.

Змістовний модуль 3.

ЗДІЙСНЕННЯ ТА ЗАХИСТ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Тема 9

Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків. Захист цивільних прав

Поняття здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. Межі здійснення цивільних прав. Зловживання правом. Виконання цивільних обов'язків. Право на захист цивільних прав та інтересів. форми і способи захисту суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів. Захист цивільних прав та інтересів судом. Захист цивільних прав та інтересів

Президентом України, органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування. Захист цивільних прав нотаріусом. Самозахист суб'єктивних цивільних прав та інтересів. Визнання незаконним правового акта органу державної влади, органу влади автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування.

Тема 10

Цивільно-правова відповідальність

Поняття, ознаки та функції цивільно-правової відповідальності. Види та форми цивільно-правової відповідальності. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правова відповідальність незалежно від наявності вини. Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Тема 11

Строки та терміни у цивільному праві

Поняття та визначення строку та терміну. Позовна давність. Види цивільно-правових строків та термінів. Початок перебігу та закінчення строку. Порядок вчинення дій в останній день строку. Поняття, значення і види дії позовної давності. Зміна тривалості позовної давності. Обчислення позовної давності. Початок перебігу, зупинення і переривання позовної давності. Перебіг позовної давності у разі залишення позову без розгляду. Застосування позовної давності до додаткових вимог. Наслідки спливу позовної давності. Поновлення позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Змістовний модуль 4.

ПРАВО ВЛАСНОСТІ ТА ІНШІ РЕЧОВІ ПРАВА

Тема 12

Загальна характеристика речових прав та володіння

Загальна характеристика речового права. Види речових прав. Володіння чужим майном: суб'єкти, підстави виникнення та припинення. Види володіння. Пряме і опосередковане володіння. Обов'язок недобросовісного володільця щодо повернення майна особі, яка має на нього право власності чи інше право, або яка є добросовісним володільцем. Захист володіння.

Тема 13

Загальна характеристика права власності

Поняття права власності. Суб'єкти права власності. Право власності Українського народу. Публічна і приватна власність. Поняття права приватної власності. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти права приватної власності. Об'єкти права власності. Зміст права власності. Правомочності власника. Обов'язки власника. Загальні засади здійснення права власності. Межі права власності та підстави його обмеження. Набуття та припинення права власності. Поняття і види підстав набуття права власності: первісні та похідні, загальні та спеціальні. Набуття права власності: юридичною особою публічного права; добросовісним набувачем на майно, відчужене особою, яка не мала на це право; на новостворене майно; на перероблену річ; на безхазяйну річ; на рухому річ, від якої власник відмовився; на знахідку; на бездоглядну домашню тварину; на скарб; шляхом привласнення загальнодоступних дарів природи; за набувальною давністю; в результаті приватизації державного майна та майна, що є в комунальній власності. Момент набуття права власності. Момент набуття права власності за договором. Правовстановлюючі документи.

Підстави припинення права власності. Відчуження власником свого майна. Відмова власника від права власності. Припинення права власності особи на майно, яке за законом не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна. Примусове відчуження земельних ділянок приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності. Викуп пам'яток культурної спадщини. Реквізиція. Конфіскація. Інші підстави припинення права власності.

Тема 14

Право спільної власності

Поняття та види права спільної власності. Право спільної часткової власності. Порядок визначення часток у праві спільної часткової власності. Здійснення права спільної часткової власності. Тягар утримання майна, що є у спільній частковій власності, та визначення приналежності плодів, продукції і доходів від його використання. Право співвласника розпорядитися своєю часткою у праві спільної часткової власності. Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності.

Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності. Припинення права на частку у спільному майні за вимогою інших співвласників. Поділ майна, що є у спільній частковій власності.

Право спільної сумісної власності та його здійснення. Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності.

Тема 15

Захист права власності

Загальні засади захисту права власності. Речово-правові способи захисту права власності. Витребування майна від особи, яка незаконно заволоділа ним (віндикаційний позов), та розрахунки при цьому. Особливості витребування майна від добросовісного набувача. Витребування грошей та цінних паперів.

Захист права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння (негаторний позов). Визнання права власності. Визнання незаконним правового акту, що порушує право власності. Особливості відшкодування шкоди, завданої власникові земельної ділянки, житлового будинку, інших будівель у зв'язку із зниженням їх цінності. Зобов'язально-правові способи захисту права власності.

Тема 16

Речові права на чуже майно

Загальна характеристика речових прав на чуже майно, їх види.

Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Суб'єкти, об'єкти, види та зміст сервітуту, порядок його встановлення та припинення.

Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Підстави виникнення та припинення. Строк договору про надання права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб. Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб, та землекористувача. Право землекористувача на

Змістовний модуль 5.

СПАДКОВЕ ПРАВО

Тема 17

Загальні положення про спадкування

Поняття та види спадкування. Відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини. Спадкоємці. Право на спадкування, усунення від права на спадкування. Склад спадщини. Права та обов'язки осіб, які не входять до складу спадщини. Особливості спадкування окремих об'єктів. Спадкування обов'язку відшкодувати майнову шкоду (збитки) та моральну шкоду, яка була завдана спадкодавцем. Обов'язок спадкоємців відшкодувати витрати на утримання, догляд, лікування та поховання спадкодавця.

Тема 18

Спадкування за заповітом

Поняття заповіту та право на заповіт. Види заповіту. Форма заповіту. Права заповідача. Заповідальний відказ. Покладення. Встановлення сервітуту у заповіті. Право на обов'язкову частку у спадщині. Підпризначення спадкоємця. Скасування та зміна заповіту. Недійсність заповіту. Спадкування частини спадщини, що не охоплена заповітом. Виконання заповіту.

Тема 19

Спадкування за законом

Поняття спадкування за законом і коло спадкоємців за законом. Черговість спадкування за законом. Зміна черговості одержання права на спадкування. Спадкування за правом представлення. Розмір частки у спадщині спадкоємців за законом.

Тема 20

Здійснення спадкових прав та спадковий договір

Здійснення права на спадкування. Прийняття спадщини. Поділ спадщини між спадкоємцями. Спадкова трансмісія. Відмова від прийняття спадщини. Відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця. Відшкодування витрат, які падають на спадкоємця. Охорона спадкового майна та управління ним. Оформлення права на спадщину. Відумерлість спадщини. Поняття, предмет та форма спадкового договору. Сторони в договорі, їх права і обов'язки. Забезпечення виконання та розірвання спадкового договору.

Змістовний модуль 6.

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 21

Загальна характеристика права інтелектуальної власності

Поняття права інтелектуальної власності та його загальна характеристика. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності.

Тема 22

Авторське право і суміжні права

Поняття авторського права. Об'єкти та суб'єкти авторського права. Співавторство. Виникнення авторського права. Особисті немайнові та майнові права автора, строки їх чинності та наслідки припинення. Поняття і види суміжних прав. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Порухення авторських і суміжних прав, порядок і способи їх захисту.

Тема 23

Патентне право

Поняття патентного права. Винахід, корисна модель, промисловий зразок як об'єкти патентного права. Суб'єкти патентного права. Патент та його види. Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок, строки їх чинності. Підстави та правові наслідки припинення чинності патенту та визнання його недійсним. Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Тема 24

Інститут засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг та інші види прав інтелектуальної власності

Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.

Поняття комерційного (фірмового) найменування.

Поняття торговельної марки.

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення та його зміст.

Право інтелектуальної власності на наукове відкриття, на компонування інтегральної мікросхеми, на раціоналізаторську пропозицію, на сорт рослин, породу тварин, на комерційну таємницю.

Змістовний модуль 7.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО ТА ДОГОВІР

Тема 25

Зобов'язальне право і зобов'язання

Поняття, загальна характеристика та функції зобов'язального права. Співвідношення зобов'язального та речового права. Система зобов'язального права. Поняття зобов'язання, його зміст та підстави виникнення. Суб'єкти у зобов'язанні. Заміна сторін у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні. Види зобов'язань. Договірні та позадоговірні зобов'язання. Грошові зобов'язання.

Тема 26

Виконання зобов'язання

Поняття та загальні умови виконання зобов'язання. Суб'єкти виконання зобов'язання. Предмет виконання зобов'язання. Спосіб, строк (термін) та місце виконання зобов'язання. Підтвердження виконання зобов'язання.

Тема 27

Забезпечення виконання зобов'язання

Загальна характеристика видів забезпечення виконання зобов'язання (зобов'язань). Неустойка. Завдаток. Порука. Гарантія. Застава. Притримання.

Тема 28

Припинення зобов'язань

Поняття та загальна характеристика припинення зобов'язань. Підстави припинення зобов'язань. Виконання зобов'язання. Передання боржником кредиторів відступного.

Зарахування зустрічних однорідних вимог. Припинення зобов'язань за домовленістю сторін. Новація і сфера її застосування. Припинення зобов'язань шляхом прощення боргу. Неможливість виконання зобов'язання як підстава для його припинення. Поєднання боржника і кредитора в одній особі як підстава припинення зобов'язання. Смерть фізичної особи або ліквідація юридичної особи – підстава припинення зобов'язання.

Тема 29

Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання

Поняття та правові наслідки порушення зобов'язання. Одностороння відмова від зобов'язання. Розірвання договору. Поняття та умови відповідальності за порушення зобов'язання. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання.

Тема 30

Цивільно-правовий договір

Поняття, загальна характеристика та значення цивільно-правового договору. Свобода договору та її межі. Види договорів. Публічний договір. Договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи. Змішаний договір.

Зміст договору. Форма договору. Порядок та стадії укладення договору. Оферта. Акцепт. Переддоговірні спори. Укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах.

Зміна та розірвання договору.

Змістовний модуль 8.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕДАЧЕЮ МАЙНА У ВЛАСНІСТЬ

Тема 31

Договір купівлі-продажу

Загальні положення про договір купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін за договором. Правові наслідки порушення умов договору.

Види договорів купівлі-продажу. Договір роздрібною купівлі-продажу та його види. Договір купівлі-продажу підприємства. Договір поставки. Договір контрактиції сільськогосподарської продукції. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Договір міни.

Тема 32

Договір дарування

Поняття, предмет, форма договору дарування та його види. Права та обов'язки сторін за договором. Договір дарування з умовою передання дарунку у майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої особи. Розірвання договору на вимогу дарувальника.

Поняття, предмет та форма договору про пожертву.

Сторони за договором про пожертву. Права жертвувача.

Тема 33

Договір ренти

Поняття, предмет, форма договору ренти. Сторони в договорі ренти, їх права та обов'язки. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату ренти.

Тема 34

Договір довічного утримання (догляду)

Поняття, предмет, форма договору довічного утримання (догляду). Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Забезпечення виконання договору. Припинення договору. Правові наслідки розірвання договору. Перехід прав та обов'язків за договором.

Змістовний модуль 9.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ПЕРЕДАЧЕЮ МАЙНА У КОРИСТУВАННЯ

Тема 35

Договір найму (оренди)

Поняття, предмет та строк договору найму. Сторони в договорі найму, їх права та обов'язки. Права третіх осіб на річ, яка передана у найм. Правові наслідки зміни власника речі, переданої у найм. Піднайм. Припинення договору найму.

Окремі види договору найму (оренди). Договір прокату. Договір найму (оренди) земельної ділянки. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Договір найму (оренди) транспортного засобу. Договір лізингу та його види.

Тема 36

Договір найму (оренди) житла

Поняття договору найму (оренди) житла та його види. Предмет та форма договору комерційного найму (оренди) житла. Сторони в договорі, їх права та обов'язки. Строк договору.

Договір піднайму житла. Заміна наймача у договорі. Підстави та правові наслідки розірвання договору.

Тема 37

Договір позички

Поняття, предмет, форма та строк договору позички. Зміст договору позички. Розірвання договору. Припинення договору.

Змістовний модуль 10.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ЗВ'ЯЗКУ З ВИКОНАННЯМ РОБІТ

Тема 38

Договір підряду

Поняття та види договору підряду. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Строки в договорі. Порядок оплати роботи. Розрахунки між сторонами у разі випадкового знищення предмету договору або неможливості закінчення роботи. Якість та гарантії якості роботи. Види договору підряду. Договір побутового підряду. Договір будівельного підряду. Договір підряду на проведення проектних та пошукових робіт.

Тема 39

Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт

Поняття та предмет договорів на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Сторони договору, їх права та обов'язки. Ризики та відповідальність сторін за договором.

Змістовний модуль 11.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З НАДАННЯМ ПОСЛУГ

Тема 40

Договір про надання послуг

Поняття та види договорів про надання послуг. Умови договорів про надання послуг. Сторони договору, їх права та обов'язки. Виконання договору про надання послуг.

Тема 41

Договір перевезення

Загальні положення про перевезення. Система транспортних договорів.

Договір перевезення вантажу. Порядок укладення та форма договору. Сторони в договорі, їх права та обов'язки.

Довгостроковий договір. Договір чартеру (фрахтування). Особливості перевезення вантажу різними видами транспорту. Договір повітряного перевезення вантажу. Договір перевезення вантажу внутрішніми річковими шляхами. Договір перевезення вантажу автомобільним транспортом. Договір залізничного перевезення вантажів. Договір морського перевезення вантажу. Відповідальність сторін за порушення умов договору. Претензії і позови в транспортних зобов'язаннях.

Договір перевезення пасажирів та багажу. Права і обов'язки сторін за договором.

Тема 43

Договір транспортного експедирування

Поняття та загальна характеристика договору транспортного експедирування. Елементи договору транспортного експедирування. Права та обов'язки сторін. Припинення договору.

Відповідальність сторін.

Тема 44

Договір зберігання

Поняття, предмет та форма договору зберігання. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Зберігання речей, визначених родовими ознаками. Відповідальність зберігача за договором зберігання.

Договір складського зберігання. Складські документи.

Спеціальні види зберігання. Особливості зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, в камерах схову організацій транспорту, у гардеробі організацій та у готелях. Договір зберігання автотранспортного засобу. Зберігання речей пасажирів під час його перевезення. Зберігання речей, що є предметом спору.

Договір охорони.

Тема 45

Договір доручення

Поняття договору доручення. Сторони договору доручення, їх права та обов'язки. Строк договору. Припинення договору та його наслідки.

Тема 46

Договір комісії

Поняття та умови договору комісії. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Виконання договору. Субкомісія.

Тема 47

Договір управління майном

Поняття, предмет та форма договору управління майном. Істотні умови договору. Строк договору. Сторони в договорі, їх права і обов'язки. Відповідальність управителя. Припинення договору.

Змістовний модуль 12.
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З НАДАННЯМ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Тема 48

Страхові зобов'язання

Поняття і значення страхування. Об'єкти та види страхування. Співстрахування. Перестрахування. Суб'єкти страхових відносин. Поняття, предмет та форма договору страхування. Сторони у договорі страхування, їх права та обов'язки. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Істотні умови договору. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Договір страхування майна. Договір страхування цивільної відповідальності. Поняття і види зобов'язань з особистого страхування. Страхування життя. Страхування від нещасних випадків і захворювань. Медичне страхування. Обов'язкове страхування.

Тема 49

Договір позики

Поняття, предмет та форма договору позики. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Виконання договору позики.

Тема 50

Кредитний договір

Поняття, сторони та форма кредитного договору. Права та обов'язки сторін за договором. Комерційний кредит.

Тема 51

Договір банківського вкладу (депозиту)

Поняття, сторони та форма договору банківського вкладу. Види банківських вкладів. Договір банківського вкладу на користь третьої особи. Виконання і припинення договору банківського вкладу.

Тема 52

Договір банківського рахунка

Поняття та предмет договору банківського рахунка. Сторони за договором, їх права та обов'язки. Відповідальність банку за неналежне виконання операцій за рахунком клієнта. Обмеження права розпорядження рахунком. Розірвання договору банківського рахунка. Банківська таємниця.

Тема 53

Договір факторингу

Поняття та предмет договору факторингу. Сторони в договорі факторингу, їх права та обов'язки.

Тема 54

Порядок та форми безготівкових розрахунків

Розрахункові зобов'язання. Поняття і форми розрахунків. Правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків. Готівкові розрахунки як форма виконання грошових зобов'язань. Поняття, зміст та основні форми безготівкових розрахунків. Розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки за акредитивом. Поняття та види акредитивів. Розрахунки за інкасовими дорученнями. Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків.

Змістовний модуль 13.

ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЩОДО РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Тема 55

Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Види ліцензій та права ліцензіата за ними. Поняття, предмет і строк ліцензійного договору. Сторони договору, їх права та обов'язки. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Тема 56

Договір комерційної концесії

Поняття, предмет та форма договору комерційної концесії. Особливі умови договору комерційної концесії. Сторони договору, їх права та обов'язки. Договір комерційної субконцесії. Зміна та припинення договору.

Змістовний модуль 14.

ОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИНИКАЮТЬ ІЗ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 57

Договір про спільну діяльність

Загальна характеристика та підстави виникнення зобов'язань, що виникають із спільної діяльності, та їх види.

Поняття договору про спільну діяльність та його види. Форми та умови договору про спільну діяльність.

Тема 58

Договір простого товариства

Поняття договору простого товариства. Права і обов'язки сторін за договором. Припинення договору простого товариства.

Тема 59

Засновницький договір

Поняття засновницького договору. Права та обов'язки учасників засновницького договору. Зміна і припинення договору.

Змістовний модуль 15.

НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Тема 60

Публічна обіцянка винагороди

Зобов'язання з публічної обіцянки винагороди та їх види. Публічна обіцянка винагороди без оголошення конкурсу.

Публічна обіцянка нагороди за результатами конкурсу. Зміна умов та відмова від проведення конкурсу.

Тема 61

Вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення

Поняття та призначення зобов'язань, що виникають при вчиненні дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Умови відшкодування витрат, понесених особою при веденні чужих справ без доручення.

Тема 62

Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи

Поняття та призначення зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи.

Суб'єкти зобов'язань та умови виникнення цих зобов'язань. Відшкодування шкоди, завданої рятівнику.

Поняття та призначення зобов'язань, що виникають у зв'язку з рятуванням майна іншої особи. Суб'єкти зобов'язань. Умови відшкодування шкоди, завданої рятівнику.

Тема 63

Створення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи

Поняття зобов'язань по усуненню загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Наслідки неусунення загрози життю,

здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'ю, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Тема 64

Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави

Поняття безпідставного збагачення (кондикційні зобов'язання). Види безпідставного збагачення. Безпідставне придбання майна. Безпідставне збереження майна. Умови задоволення позову з безпідставного збагачення.

Тема 65

Відшкодування шкоди

Зобов'язання, що виникають внаслідок завдання шкоди (делікти). Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Підстави відповідальності за завдану моральну шкоду. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права власності на певне майно. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної республіки Крим, органом місцевого самоврядування або їх посадовою або службовою особою.

Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину.

Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоди.

Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.

Відшкодування ядерної шкоди.

Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність.

Тематика практичних занять

1. Цивільне право – галузь приватного права, предмет цивільного права
2. Джерела цивільного права
3. Фізична особа як суб'єкт цивільних правовідносин
4. Юридична особа як суб'єкт цивільних правовідносин
5. Держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади як учасники цивільних відносин
6. Об'єкти цивільних прав
7. Підстави виникнення суб'єктивних прав і обов'язків. Правочини.

8. Представництво
9. Здійснення суб'єктивних цивільних прав і виконання цивільних обов'язків.
- 10.Захист цивільних прав
- 11.Цивільно-правова відповідальність
- 12.Строки та терміни у цивільному праві
- 13.Загальна характеристика речових прав та володіння
- 14.Право спільної власності
- 15.Захист права власності
- 16.Речові права на чуже майно
- 17.Загальні положення про спадкування
- 18.Спадкування за заповітом
- 19.Спадкування за законом
- 20.Здійснення спадкових прав та спадковий договір
- 21.Загальна характеристика права інтелектуальної власності
- 22.Авторське право і суміжні права
- 23.Патентне право
- 24.Інститут засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг та інші види прав інтелектуальної власності
- 25.Зобов'язальне право і зобов'язання
- 26.Виконання зобов'язання
- 27.Забезпечення виконання зобов'язання
- 28.Припинення зобов'язань
- 29.Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання
- 30.Цивільно-правовий договір
- 31.Договір купівлі-продажу
- 32.Договір дарування
- 33.Договір ренти
- 34.Договір довічного утримання (догляду)
- 35.Договір найму (оренди)
- 36.Договір позички
- 37.Договір підряду
- 38.Договір на виконання науково-дослідних
- 39.або дослідно-конструкторських та технологічних робіт
- 40.Договір про надання послуг
- 41.Договір перевезення
- 42.Договір транспортного експедирування
- 43.Договір зберігання
- 44.Договір доручення
- 45.Договір комісії
- 46.Договір управління майном
- 47.Страхові зобов'язання

48. Договір позики
49. Кредитний договір
50. Договір банківського рахунка
51. Договір факторингу
52. Порядок та форми безготівкових розрахунків
53. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності
54. Договір комерційної концесії
55. Договір про спільну діяльність
56. Договір простого товариства
57. Засновницький договір
58. Публічна обіцянка винагороди
59. Вчинення дій у майнових інтересах іншої особи без її доручення
60. Рятуння здоров'я та життя фізичної особи, майна
61. фізичної або юридичної особи
62. Створення загрози життю, здоров'ю, майну
63. фізичної особи або майну юридичної особи
64. Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави
65. Відшкодування шкоди

Методи контролю та оцінювання знань студентів

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік (3 семестр)

Поточне оцінювання					Індивідуальне завдання	Сума балів
Змістовні модулі						
1	2	3	4	5		
16	16	16	16	16	20	100

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік (4 семестр)

Результат навчання у 3 семестрі	Поточне оцінювання										Індивідуальне завдання	Іспит	Сума балів
	Змістовні модулі												
	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15			
20	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	20	30	100

Методичне забезпечення дисципліни

Цивільне право України: Підручник: У 2 кн. / За ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнецової. – К.: Юрінком-Інтер, 2016.

Цивільне право України [Текст] : навч. посіб : у 2 т. / Іванов Ю. Ф., Куриліна О. В., Іванова М. В. - 2-ге вид., допов. і перероб. - Київ : Правова єдність : Алерта, 2019.

Халабуденко О.А. Навчальна робоча програма дисципліни «Цивільне право». К.: КНУБА, 2019. 25 с.

1. Нормативна база :

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України. Прийнятий 16 січня 2004р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - №40-44. - С. 356.
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.03р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. - №№ 18-22. – Ст. 144.
4. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №3-4. - Ст. 27.
5. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - №21-22. - Ст. 135.
6. Житловий кодекс Української РСР: Закон України від 30.06.1983р. // Єдиний державний реєстр нормативно-правових актів № 17032/2000.
7. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ // Відомості Верховної Ради. – 1994. – N 13. – ст. 64. 6
8. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991р. № 1576-ХІІ // Відомості Верховної Ради. – 1991. – N 49. – ст. 682.
9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Конвенцію ратифіковано законом № 475/97-ВР від 17.07.97) (Зі змінами та доповненнями, внесеними Протоколом № 11 від 11 травня 1994 року, Протоколом № 14 від 13 травня 2004 року) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 05.08.2019).

2. Основна література:

2.1. Підручники:

10. Цивільне право України: Підручник: У 2 кн. / За ред. О.В.Дзери, Н.С.Кузнецової. – К.: Юрінком-Інтер, 2016.
11. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / За заг.ред. В.І.Борисової, І.В.Спасібо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. – Х.: Право, 2017.

12. Цивільне право України [Текст] : навч. посіб : у 2 т. / Іванов Ю. Ф., Куриліна О. В., Іванова М. В. - 2-ге вид., допов. і перероб. - Київ : Правова єдність : Алерта, 2019.
13. Цивільне право України: Підручник. Видання третє, перероблене і доповнене: Підручники, навчальні посібники / Старцев О. В., Харитонов Є. О., Харитонова О. І. – К. : Істина, 2007.

2.2. Коментарі цивільного кодексу і посібники:

14. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар / За ред. розробників Проекту ЦКУ. – К.: Істина, 2004.
15. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар: У 2 кн. / За заг. ред. Я.М.Шевченко. – К.: Ін Юре, 2004.
16. Цивільний кодекс України: Постатейний коментар у двох частинах / Відп.ред. А.С.Довгерт, Н.С. Кузнєцова. – К.: Юстиніан, 2005.
17. Цивільне право. Практикум: навч. посіб. 2-те вид., перераб. і доп./За ред. Р.А. Майданика (кер. Авт.кол.),Н.С.Кузнєцової, Є.О. Рябоконея. К.: Алерта, 2019.

3. Інформаційні ресурси

38. Офіційний веб-сайт Президента України. - <http://president.gov.ua>
39. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua.
40. Нормативні акти України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.nau.kiev.ua.
41. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.-<http://kmu.gov.ua>
42. Ліга Бізнес – Інформ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.liga.net. Українське право [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrpravo.com.